

Fransa'nın Yasa Tasarısı Nefret Söylemini Engellemeyi mi Amaçlamakta?

"Ermeni Soykırımı"nı inkarı cezalandırmaya yönelik olarak Fransa Ulusal Meclisi'ne sunulan yasa tasarısının destekçileri, yasanın, Fransız ceza kanunu hükümlerinin ırkçılık ve yabancı düşmanlığının belirli şekilleri ve ifadelerine karşı ceza hukuku yoluyla mücadele hakkındaki 2008/913/JHA sayılı ve 28 Kasım 2008 tarihli ve AB Konsey Çerçeve Kararı'nda tanımlanan yükümlülüklerle uyumlaştırmayı amaçladığını ifade etmektedir. Söz konusu Çerçeve Kararı, Avrupa Birliği Adalet ve İçişleri Konseyi'nin 19 Nisan 2007'de kabul ettiği, Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığıyla Mücadele Konusunda Çerçeve Karar'a istinaden alınmıştı. Üye devletlerin ırkçılıkla mücadeleyi ve Yahudi soykırımının inkarın cezalandırılmasını kapsayan düzenlemeler çıkarmasını şart koşan bu Ortak Çerçeve kararı 2001 yılından beri müzakere konusu olmuş ve 2007 yılında Almanya'nın AB başkanlık döneminde kabul edilmişti.

¹ http://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1117/Burcu+Gultekin+Punsman_+Dr.

İçerik temelli nefret söylemine yönelik düzenlemeler her zaman ihtilafli bir konu olmuştur. Anlaşmazlığın kökeni hükümetlerin, nefret söylemini hangi durumlarda ve ne şekilde düzenleyeceğiyle ilgilidir. Demokratik toplumlarda, azınlık grupların ve bu gruplara dahil bireylerin onurunu koruma konusunda konuşma özgürlüğünün kısıtlanmasının meşru olup olmayacağına ilişkin tartışmalar mevcuttur. AB'ye göre, ulusal ceza kanunu hükümlerinin bu AB çerçevesine uyumlaştırılarak, Üye Devletler arasında tam ve etkin hukuki işbirliğinin teşvik edilmesiyle ırkçılık ve yabancı düşmanlığına ilişkin suçlarla mücadeleye katkıda bulunması gerekmektedir.

"Ermeni Soykırımı"nı inkar etmenin suç sayılmasının, Fransız toplumunda ırka, dine veya etnik kökene dayalı nefreti azaltmaya yardımcı olup olmayacağı şüphelidir. Çerçeve Kararı, 1915 olaylarını Yahudi Soykırım kategorisine sokmak için başlatılan yeni girişimin bahanesi olarak kullanılmaktadır.

Çerçeve Kararı, doğrudan İkinci Dünya Savaşı sırasında Yahudiler'e karşı işlenen soykırım suçlarına ilişkindir ve Yahudi Soykırımı'nı inkar eden, küçümseyen veya önemsizleştiren söylemlerin – 1945 Londra Anlaşması, Uluslararası Askeri Mahkeme Kararı Nüremberg Mahkemesi Madde 6'da tanımlanan suçlar – suç sayılmasını ve cezalandırılmasını hükme bağlar. Metin genel olarak Uluslararası Ceza Mahkemesi kararında da tanımlanmış soykırım suçlarını, insanlık suçlarını ve savaş suçlarını ele alır ve bir Üye Devletin ulusal mahkemesinde ve/veya uluslararası bir mahkemede ya da sadece uluslararası bir mahkemede verilen nihai karar ile kabul edilen suçlara odaklanır. Metin, Üye Devletlerden herhangi birinin yasama organınca tanınan soykırımlara herhangi bir atıfta bulunmamaktadır.

"Fransa 1915 yılında yapılan Ermeni soykırımını tanımaktadır" ifadesiyle kaleme alınan ve 29 Ocak 2001 tarihinde kabul edilen kanunun ceza hukuku açısından herhangi bir hükmü yoktur. Fransa'daki Ermeni toplumu adına konuşanlar, Gayssot Kanunu'nun kapsamını doğrudan veya dolaylı olarak 1915 katliamlarını da kapsayacak şekilde genişletmeye çalışmaktadır. Bu yöndeki çabalar bu güne kadar neticesiz kalmıştır. 13 Temmuz 1990 tarihinde kabul edilen Gayssot Kanunu, Fransa sınırları içerisinde İkinci Dünya Savaşı sırasında Yahudiler'e karşı işlenen insanlık suçlarının varlığının ya da boyutlarının sorgulanmasının suç sayılacağına hükmetmektedir. 2003 yılında yapılan ilk girişimi takiben, teklif 12 Ekim 2006 tarihinde Fransa Ulusal Meclisi'nde onaylanmış, ancak konu Senato gündemine taşınamamıştır. 4 Mayıs 2011 tarihinde, Senato benzer bir yasa tasarısını reddetmiştir.

Fransa'da yaşayan Ermeniler Fransız toplumuyla gayet iyi bütünleşmiştir ve antisemitizmden kaynaklanan suçlarla kıyaslandığında kayda değer bir ayrımcılık durumuyla karşılaşmamaktadır. Yasa tasarısının destekçileri, Fransa devletinin Ermeni kökenli Fransız vatandaşlarını, Türkiye devletinin Fransız topraklarında yürütmekte olduğunu iddia ettikleri soykırımı yalanlama propagandalarından kaynaklanan manevi saldırılara karşı korumakla yükümlü olduğu argümanını ileri sürmektedirler. Ancak, bir

yasama organının, hangi suçların söylem içeriğine ilişkin düzenleme getirmeyi gerektirecek kadar büyük olduğuna karar verirken, kendi toplumunun duvarları dışında bir değerlendirme yapmasına izin verilip verilemeyeceği başlı başına sorgulamaya açık bir konudur. Metnin odağı, söz konusu yasama organının faaliyet gösterdiği devletin yetki sınırları içerisinde yer alan topraklarda gerçekleşmiş etnik, dini ve ırksal şiddet, soykırım ve ayrımcılık pratiklerine ilişkin tarihsel kayıtlar olmalı ve söz konusu kayıtların bu türden bir düzenlemeye gerektirip gerektirmediğine karar verilmelidir. Yahudi Soykırımı, Almanya'da ve Avrupa'nın tamamında geniş etkiler uyandırmış bir toplu kıyım eylemidir. Avrupa kıtasında bir toplumun Yahudilere nasıl muamele ettiği söz konusu toplumun genel olarak azınlıklara nasıl muamele ettiğine dair bir paradigmaya dönüşmüştür.

Metin Ulusal Meclis'te kabul edilse bile, muhtemelen Senato tarafından tekrar reddedilecektir. 2006'da başlatılan girişim, Fransız üniversitelerinde hukuk profesörü olan elli altı akademisyenden oluşan bir grubun ifade ve tarihsel araştırma özgürlüğünü ihlal eden "anma yasalarının" anayasaya uygunluğunu ciddi olarak sorgulamalarına yol açmış, bu tür yasaların cemaat temelli bir yaklaşıma dayandıkları için Fransa Anayasası'nda tanımlanan eşitlik ilkelerini ihlal ettiği ortaya konmuştur.

Ayrıca, böyle bir düzenleme, toplumun tarihi kaydetme sürecine zarar vermekte ve tarihsel kayıtlardaki delillerin gücünü zedelemektedir. Ailesini Auschwitz'de kaybetmiş tanınmış tarihçi Pierre Vidal-Naquet ve Yahudi soykırımından sağ kurtulmuş Fransız politikacı ve avukat Simone Veil Gayssot Kanunu'na karşı çıkmıştı. Hrant Dink, 2006 yılında Fransız Parlamentosu'na taşınan kanun tasarısına tepki göstermiş ve yasa kabul edilirse Fransa'ya gidip soykırımı ilk inkar edenin kendisi olacağını söylemişti.

1915'te aslında neler yaşandığı konusunda tartışmalar hararetle sürmektedir. Tarihin resmi hale getirilmesi tarihsel kayıtların doğruluğuna ilişkin delilleri bulandırmaktadır. Konuşma özgürlüğü desteklenmeli ve tarihsel araştırmalar siyasetin etkisinden kurtarılmalıdır. Nefret söylemine yönelik yasal düzenleme konusunun Türk hükümetinin gündemine taşınmasını sağlamak, Ermeni kökenli Fransızlar açısından daha anlamlı bir çalışma alanı olacaktır.